

NOU 2026:1

En bærekraftig kommunesektor

9. januar 2026, Signy Irene Vabo

Kommunekommisjonens sammensetning

Eivind Dale (leder)

Mette Nord (LO)

Geir Røsvoll (Unio)

Helge Eide (KS)

Ivar Prestbakmo

Rita Ottervik

Monica Mæland

Camilla Dunsæd

Jørgen Holten Jørgensen

Signy Irene Vabo

Lars-Erik Borge

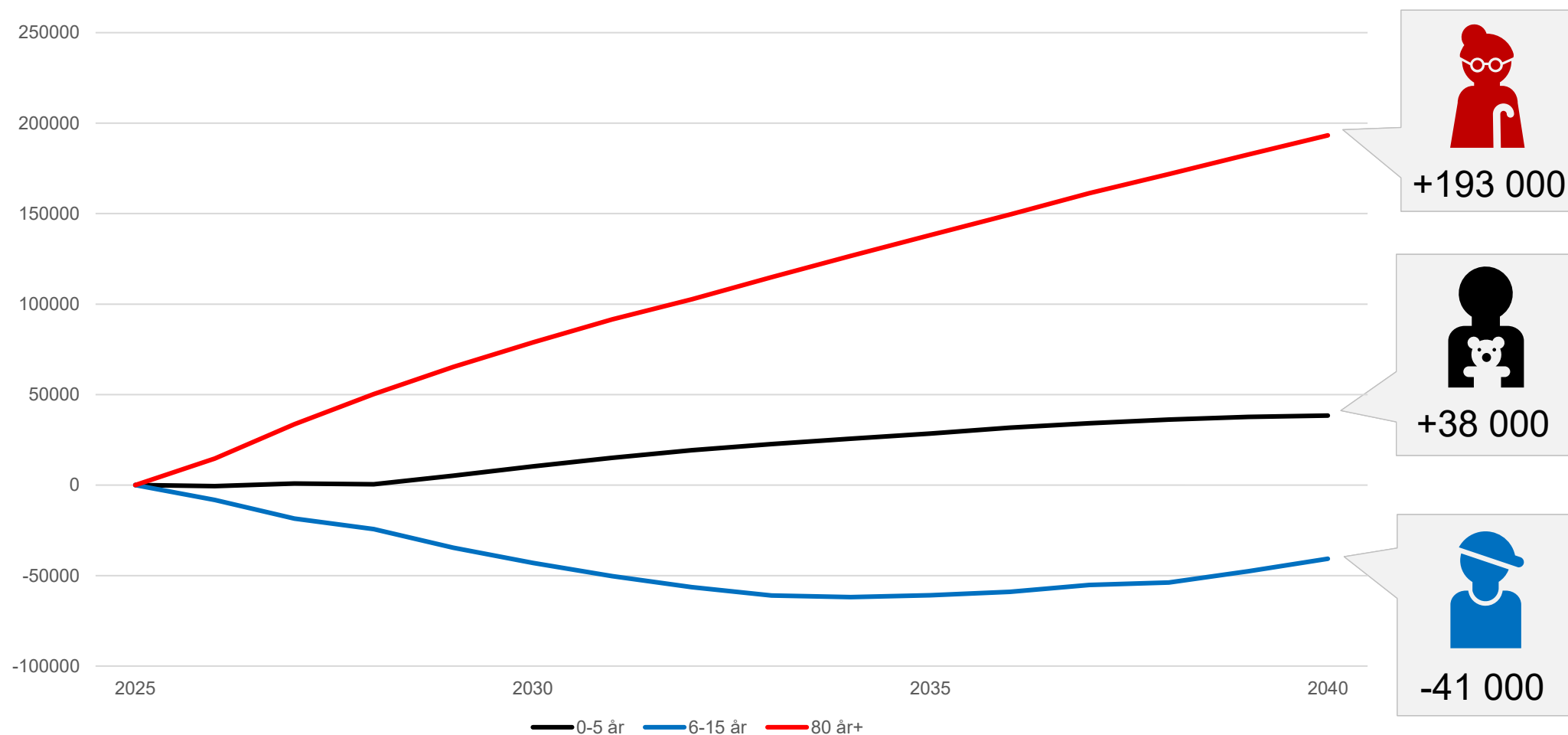

Heidi Merete Rudi

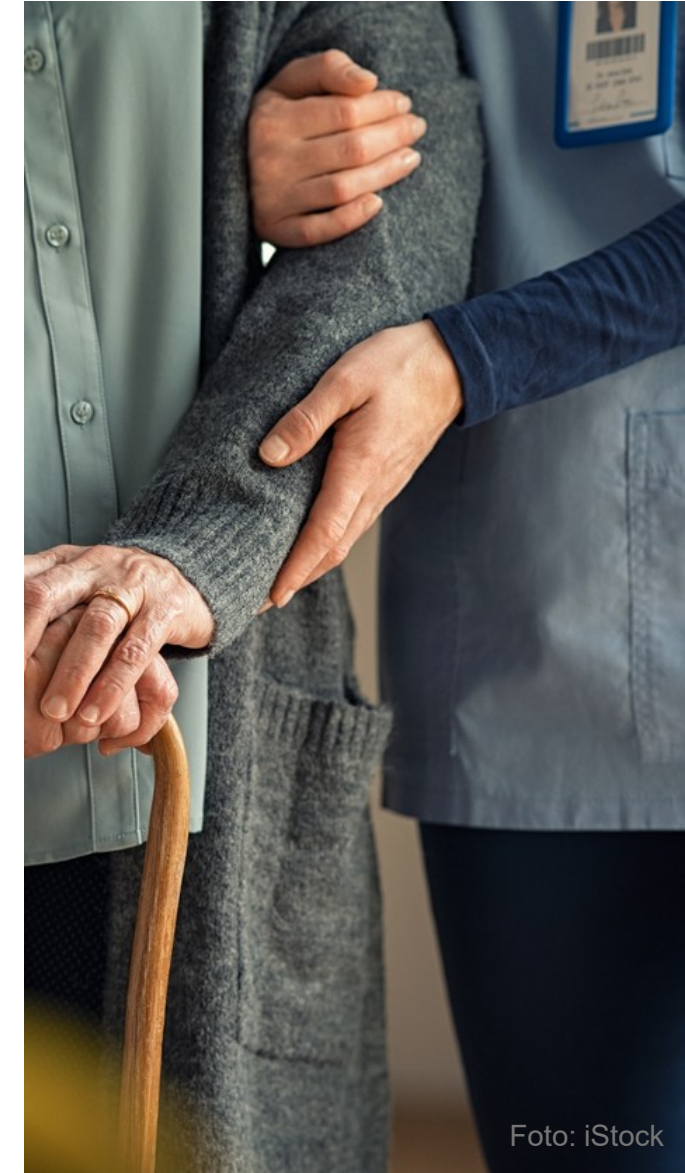
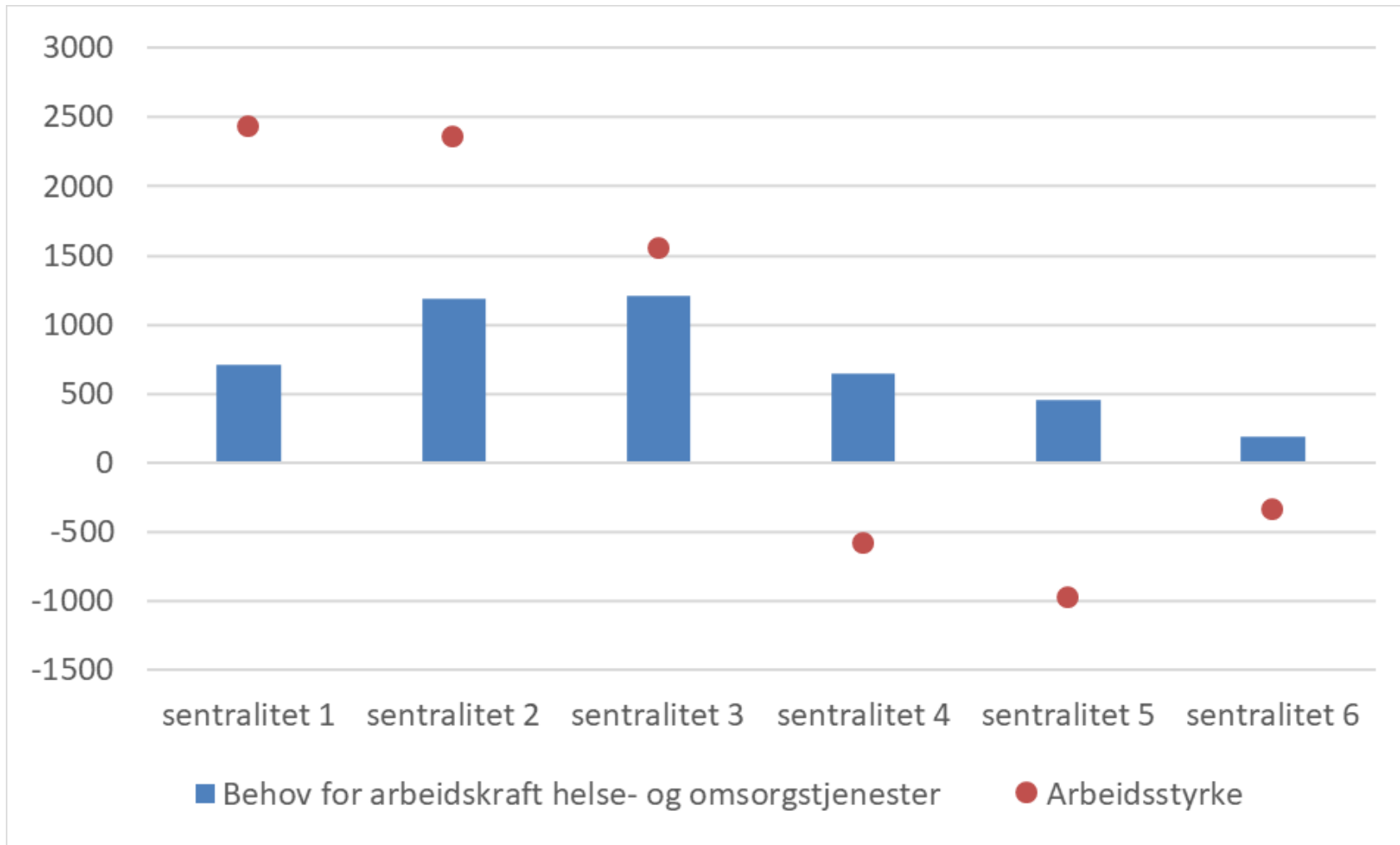
Mandat

- Kommisjonen skal foreslå endringer i **statens styring** av kommunesektoren som legger til rette for god ressursbruk, fleksibel bruk av personell og effektiv oppgaveløsning i kommunesektoren
- Kommisjonen skal også vurdere og foreslå tiltak om det er **andre forhold** som binder kompetanse unødvendig, bidrar til unødvendig høye kostnader eller lite effektiv oppgaveløsning i kommuner og fylkeskommuner.
- Kommisjonen skal redegjøre for **konsekvensene** av de tiltakene som foreslås, herunder for kvalitet og likeverd i tjenestene

Akkumulert endring i befolkningen fra 2025 til 2040

Endring i behov for arbeidskraft i helse- og omsorg og forventet arbeidsstyrke – årlig gjennomsnitt 2026–2040

For sterk statlig styring

Omfanget av den statlige styringen er stort, og det er økende.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)

Negative effekter lokalt

Sterk **samlet** statlig styring av alle sektorer svekker lokal tilpasning og er kostnadsdrivende

Sterk statlig styring av **en sektor** svekker de øvrige

Statlige styringsvirkemidler

- Juridiske, f.eks.:
 - rettigheter
 - bemanningsnormer
 - kompetansekrav
 - prosedyre- og dokumentasjonskrav
 - tilsyn, klage og kontroll
- Økonomiske
 - øremerking
- Pedagogiske

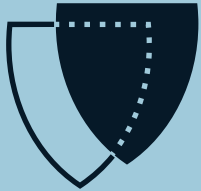
Kommunene kan effektivisere

**Ressursbruken kunne
reduseres med 19% dersom
alle kommuner var like
effektive som de beste
kommunene**

Teknisk beregningsutvalg for
kommuneøkonomi (NTNU/SØF)

Øvrige forhold

Kommunestruktur

Digitalisering

Bruk av og samarbeid
med private aktører

God bruk av arbeidskraft
(f.eks. organisering/ledelse)

Partssamarbeid

Forholdet mellom politisk
ledelse og administrasjon

Forslag til tiltak

Avvikle
lærernorm

Avvikle
kompetansekrav

Innlemme
tilskudd

Andre forslag
om tilskudd

Bemanningsnorm for lærere avvikles

FORSLAG:

Avvikle lærernormen (eller løfte til kommunenivå)

BEGRUNNELSE:

- Ikke dokumentert effekt på elevenes læring
- Innføring av normen ført til jevnere fordeling av lærere, men ikke tilpasset ulike behov på skolene i den enkelte kommune
- Hindrer bruk av andre yrkesgrupper enn lærere i skolen

EFFEKT:

Avvikling (el. løfting) gir kommunene mulighet til å fordele ressurser mellom sektorer (el. skoler) etter behov

Foto: iStock

Kompetansekrav helse og omsorg avvikles

FORSLAG:

Fjerne krav til profesjonskompetanse: lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, helsesykepleier, ergoterapeut, psykolog

BEGRUNNELSE:

- Mangel på den kompetansen som kommunene må ha «knyttet til seg»
- Mange bruker- og pasientgrupper kan også ha behov for annen type kompetanse (i alt 33 typer personell er autorisert)
- Krav om kompetanse som det er knapphet på, kan øke kommunenes kostnader

EFFEKT:

Gir kommunene større fleksibilitet i bruk av arbeidskraft – kommunene må uansett oppfylle kravet til forsvarlige tjenester og rekruttere nødvendig kompetanse

Foto: iStock

Øremerkede tilskudd innlemmes

FORSLAG:

Innlemme i rammetilskuddet 22 tilskudd tilsvarende 4,3 mrd. kr. (2026)

BEGRUNNELSE:

- Staten vet ikke hvor «den siste krona» gir størst nytte i alle kommuner
- Krav til egenandel medfører at de «rike» blir rikere
- Både staten og kommunene påføres administrative kostnader

EFFEKT:

- Kommunene er de nærmeste til å vurdere hvor det er størst behov for «den siste krona» – gir mer effektiv ressursbruk
- Jevnere inntektsfordeling

Foto: iStock

Andre forslag vedr. tilskudd

Tilskudd til natur- og klimatiltak videreføres, men samles

- eksterne virkninger
- svak lovregulering

Grunnskoletilskuddet i inntektssystemet avvikles

- kommunene må kunne tilpasse skolestrukturen uten å tape penger

Rapporteringsgrensen for øremerkede tilskudd heves

- fra 100.000 kroner til 500.000 kroner

Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorg forenkles

- vurdering av innlemming i NOU 2

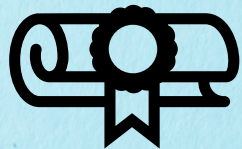
Særmerknader

Lærernorm

Løfte: Nord, Ottervik,
Prestbakmo, Rudi

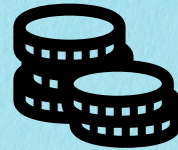
Beholde: Røsvoll

Kompetansekrav

Ikke nå: Rudi

Beholde: Røsvoll

Innlemmingspakke

Røsvoll

Veterinærtilskudd

Ottervik og Prestbakmo

Barnevern videreutdanning

Nord, Prestbakmo, Rudi

